

M. H. NAPSZEMELÉNY
Hírlapkönyvtári
Követéknapió
1917. 27

Szerkesztőségi iroda:
Nagybeeskerek Zápolya-
utca 1. hová a lap szel-
lemi részét illető min-
den közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:
Pleitz Fer. Pál könyv-
nyomdája Nagybeeske-
rek, Zápolya-u. 1., hová
a hirdetések, előfizetések
és a lap szétküldésére
vonatkozó felszólalások
intézendők. Telefon 21.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: dr. Brájer Lajos.

Felelős szerkesztő: Somfai János.

Előfizetési árak:
Egész évre — — 24 K
Félévre — — — 12 K
Negyedévre — — 6 K
Egyes szám ára 8 fillér.

Hirdetéseket
a kiadóhivatal vesz föl.
Azonkívül az országos hír-
tétési irodák : : :
Megjelenik vasár- és
ünneppnapok kivételével
mindennap u. 5 órákor

Nagybeeskerek, 1914.

XLIII. évfolyam, 1. szám. -25

Péntek, január 2.

Fölvívás előfizetésre.

Az új esztendő beköszöntésével lapunk, a Délvidék legrégebbi lapja, a

TORONTÁL

negyvenharmadik évfolyamát

kezdi meg.

Ez a közel félszázados mult lapunk erejét, olvasóközönségének szeretetét és bizalmát tanúsítja s ez fölment bennünket attól, hogy hangzatos szólalomokkal forduljunk a közönséghez.

Csak annyit mondunk és ígérünk, hogy lapunk eddigi hagyományaihoz híven, továbbra is a liberális haladás munkása lesz s gyors, pontos és hű hírszolgáltatást nyújt a közönségnek.

Ezen az alapon kérjük röviden továbbra is a közönség szeretetét és bizalmát és kérjük, hogy előfizetésével támogassa lapunkat.

Előfizetési díj:

Az egész évre	24 kor.
Félévre	12 kor.
Negyedévre	6 kor.
Egy hónapra	2 kor.

A „TORONTÁL” szerkesztősége és kiadóhivatala.

A miniszterelnök ujévi beszéde.

— jan. 2.

Tisza István gróf miniszterelnök a nemzeti munkapárt tegnapi ujévi tisztelgése alkalmával hatalmas beszédben nyilatkozott a politikai helyzetről s a kormány munkaprogramjáról.

A miniszterelnök, akinek nyilatkozata minden irányban vakító világossággal világítja meg a helyzetet, beszédében mindenekelőtt megállapította hogy az utolsó két esztendőben, a legutolsó pillanatban sikerült neki azokat a törvényalkotásokat keresztülvinnie, amelyek az ország és a monarchia védképességét biztosítják. Sikert — mondotta — a jelen kor legnagyobb problémáját, a választójogot is oly módon megoldani, amely ezt a kérdést közmegnyugvásra hosszú időre elintézte. A legközelebbi választás — amelynek időpontja gyorsan közeledik, remélhetőleg már ezen az új alapon fog megtörténni és reménye szerint meg fogja hozni a jogkiterjesztés kívánt üdvös hatásait. Persze ezzel a reformmal nem állítottuk fel egy végső határát a jogkiterjesztésnek, hiszen botorság volna elképzelni, hogy a fejlődést meg lehet állítani. Kislelkűség, sivarjelkűség volna elébe állni a folytonos fejlődésnek. A mi feladatunk az volt, hogy a társadalmi fejlődést megegyeztessük a nemzet érdekeivel, hogy lépést tartsunk a haladó demokrácia természetes fejlődésével.

Ezenfelül reméli a miniszterelnök, hogy nemcsak momentán állították helyre a parlament rendjét és akcióképességét, hanem örökre tették lehetetlenné azokat a kórtüneteket, amelyek az enyészet felé sodorták a magyar parlamentet. Hogyha semmit sem tett volna életében, ami szolgálatot jelent a köznek, egymagában az

a gondolat, hogy közreműködött a parlament betegségének kiirtásában: ez a gondolat egyedül megnyugtatja afelől, hogy nem élt hiába.

Azután szölt a miniszterelnök az ellenzék és a többség viszonyáról s készséggel hajlandó békejobbját nyújtani az ellenzéknek. Erre vonatkozólag nyilatkozata így hangzik:

— Ma még nem álltak helyre teljesen a normális állapotok. Ma még a képviselőház jelentékeny része vonakodik beleilleszkedni a rendbe, a törvényes konzekvenciákat levonni magára nézve. Azonban reméli a miniszterelnök, hogy végre belátják tévedésüket és teljesen felhagynak tarthatatlan extravaganciáikkal.

A mi szerepünk — ugymond — ezzel szemben természetes, mert kötelességünk nem lehet az, hogy az ő kötelességüket teljesítsük. Nem ragadtatjuk magunkat semmi heveskedésre, nélkülük is teljesítjük kötelességeinket, de ha egyszer velünk akarnak dolgozni, lojálisan várjuk őket. A teljesen normális állapotok helyreállítása szempontjából szívesen veszek minden lépést és azt hiszem, ebben a kérdésben a párt helyesléseivel találkozom.

— Ezenfelül áttért a miniszterelnök az általános politikai helyzetre s ezeket mondta:

Ezután a miniszterelnök a jelenlegi külpolitikai helyzetéről beszélt.

A jelenlegi külpolitikai helyzetéről lett jogosult a remény, hogy a hadsereg nél újabb erőfeszítésekre nem lesz szükségünk. A jövő esztendő hivatása, hogy harképesse és lehetőleg a meglévő keretekben olyanná tegyük a hadsereget, amely fokozza diplomáciánk akcióképességét, mert a mi békénket semmi sem fenyegetné jobban, mintha a hadseregbe vett bizalmunk megrendülne.

Ami a Horvát-Szlavonországgal folytatott tárgyalásainkat illeti, azok a jelenségek, melyek legutóbb lejátszódtak, csak növelik bennem a reményt, hogy a mostani többség lehetővé fogja tenni a két ezeréves nemzet együttműködését. Azt hiszem, nem hiába nyújtottunk nekik baráti jóbót.

Ami a románokkal folytatott megbeszéléseinket illeti, még nem vagyok abban a helyzetben, hogy részleges fölvilágosítást adhatnék. Hosszu évtizedek surlódásairól és elkeserítő emlékeiről van szó, amelyeket nem lehet röviden meg nem történni. A választókerületek új beosztásával kapcsolatban kijelenthetem, hogy mindig azon az állásponton voltam, hogy a magyar nemzeti eszmén nem szabad esorbát ejteni. Másik fontos feladatunk az erőgyűjtés szempontjából a gazdasági fejlődés és itt nehéz viszonyok között a kormánynak elsősorban a takarékoság a főfeladata.

A kormányzati intézkedések egész sorozatára van szükség, hogy az ország keleti részében és az ipari gócpontokban mutatkozó inséget elhárítsuk. Új javaslatokkal fog előlépni a kormány a viz-szabályozás terén.

Ezenfelül meg kell mindent tenni az ipari pangás megszüntetésére, hogy tovább folyjanak a beruházások és építkezések. Itt is a legnagyobb nehézséget a pénzpiac helyzete állítja a kormány elé. De a javulás lehetőségének jelei már mutat-

koznak és remélünk lehet, hogy a városok hitelt kereső szükségleteit ki tudjuk majd elégíteni.

Talán lehetséges lesz, hogy az árvíz és inség által megtámadott erdélyi birtokostársadalmat az összeszerokadástól megmentsük. Ha a kormány egyszer már veszélybe döntötte Erdélyt azáltal, hogy az általános választójog áldásait elfordította róla, most másodsor is veszélybe fogja dönteni azzal, hogy beruházásokkal jön a segítségére.

A legfontosabb tennivaló a közigazgatás terén a közigazgatás államosítása. Nem érti, miként lehet az annyira megérett közszükségletet képező reform ellen kifogást tenni, hogy lehet az alkotmányvédelem fantomjától vezetettve, a reformot perhoreszkálni. Hiszen a vármegyék az ugynevezett nemzeti ellenállás végső idejében kártyavárakként hulltak össze és maga az ellentállás már végóráit élte, amikor a koalíció hirtelen megegyezett a királylyal.

A közigazgatás reformjára szükség van, mert a külső szolgálat sem lehet jó másként, mintha ott az állami szolgálatot bevezetik. Biztosítani kell a közigazgatási tisztviselők számára a kellő előmenetelt, mert a központi kormány is csak így tudja azt a célját elérni, hogy a közigazgatást megjavítsa. A miniszteri tisztviselőknek is meg kell adni a hiányzó külső szolgálatot.

— Ezenfelül meg kell a közigazgatási bizottságok felállítását, növelni a bizottságok számát, meg kell járni a bizottságok munkájának javítását.

Erősíteni kell a közigazgatási bizottságban a választott elemek részvételét, növelni a bizottság hatáskörét és létesíteni a bizottságokat, amelyek az alsóbb fokozatokon megvalósítják az autonóm igazgatást.

Foglalkozni fog a kormány az ipari munkásosztály sorsával annyira összefüggő munkásbiztosító pénztárak tarthatatlan helyzetével. Ezt az alkotást én kezdetben sem helyeselttem. Egyrészt óriási terheket ró az érdekeltre, másrészt pedig teljesen hiányzik belőle az állam felügyelete és beleszólása.

Nincs benne az önkormányzat élettelensége sem, mert az ügyeket egy minden felelősségnélküli bürokrácia intézi a saját hatáskörében. Ez a szervezet tehát az állami igazgatásnak és az önkormányzatnak minden hátrányát egyesíti. Legalább a legégetőbb bajokon segíteni kell. Újabb helyesebb irányba kell terelni a munkásbiztosítást.

A kellő szakszervezetek felállításában látom a helyes önkormányzat megalkotását. En ebben a tekintetben optimista vagyok, nem ugyan azért, mintha a szocialista államok megvalósulásában hinnék, mert nézetem szerint a világrendet a mai alapokon kell tovább fejleszteni, de azért, mert nem utópia az a hit, hogy a proletárság, illetve a munkásosztály fel fog emelkedni oda, hogy emberhez méltó egzisztenciája lesz.

Beszédét, melyet osztatlan tetszéssel fogadott a munkajárút s bizonyára zajos tetszéssel kísért az ország közvéleményének tulnyomó része, azzal végezte, hogy egyben soha se csalódott: abban a bizalomban, amelylyel a párt áldozatkészsége és hazafisága iránt viseltetett.

HIREK.

Az ujesztendőben.

— Az ujévi üdvözlések. —

Nagybeeskerek, jan. 2.

Tul vagyunk immár az ujesztendő első napján s az ünnepi hangulatból ismét belezökentünk a hétköznapiakba, amelyekben tovább tülekedünk az étellel.

Az ujesztendő első napja zordon téli idővel, de ragyogó fehérséggel köszöntött ránk s a sok sár és piszok után üde fehérség vesz körül bennünket. Ha az egész esztendő ilyen üde tisztaságot hoz ránk, akkor az elmúlt keserves év után talán jobbat remélhetünk.

A téli fehér ragyogáson kívül egyebekben azonban nem változott az ujesztendő első napjának a képe. Éppen ugy zsongtak az ujévi jókívánságok ingyen és borra valóért, mint más esztendőben s ki jó szívvvel, ki muszájból osztogatta obulusait a jókívánságokért.

A hivatalos tisztelgések és üdvözlések sem maradtak el s a hagyományos szokás szerint a hivatalok tisztviselői tegnap is fölkeresték vezetőiket, hogy az ujesztendő munkájához kitartást és jó egészséget kívánjanak.

A hivatalos üdvözlések.

A hivatalos üdvözlések központja, mint rendesen, az idén is a vármegyeháza volt.

Itt a vármegye központi tisztikarát dr. Vinczehidly Ernő megyei főjegyző vezette Jankó Ágoston alispán elé üdvözlésre.

Dr. Vinczehidly Ernő megyei főjegyző szép szavakban tolmácsolta az alispánnak a tisztviselők változatlan szeretetét és ragaszkodását. Hangoztatta, hogy az idén mint az utolsó választott tisztikar jelennek meg előttük, de ez azért nem kell lehangoltságot bennük, mert bármily szervezeti változás történjék is, az a tisztikar, amely 900 esztendő nemestradícióit hordja, lelkében kötelességtudásában jövőben sem fog változni. Őket nem kell összehangolni az új szervezetben sem s a biztosság tudatával mennek az ujesztendő elé.

Jankó Ágoston alispán válaszában emelkedett hangú beszéddel köszöntö meg az üdvözlést s maga is bizonyos melankoliával gondolt az új esztendőre, amely olyan nagy változást hoz a vármegyére. Nem tudja, hogy mi lesz, hogyan lesz, de az bizonyos, hogy a tisztviselők személyi és anyagi érdekei nincsenek veszélyeztetve. Sajnálja a régi választási rendszert, mert azt hiszi, hogy némileg meg fog lazulni az a szoros kápos, amely ma a tisztviselőket a törvényhatósággal és a néppel összeköti, de azt hiszi ő is, hogy nincs mit félni a jövőtől, mert ők ugyanazok maradnak s az ő eddigi érzéseik, felfogásuk, kötelességtudásuk nem marad nyom nélkül a jövőben sem.

Ezután az összes tisztviselők az alispán vezetésével átvonultak dr. Dellimánics Lajos főispánhoz.

Itt Jankó Ágoston alispán a főispánhoz intézett üdvözlő beszédében rámutatott az elmúlt nehéz esztendő súlyos eseményeire. A veszedelmek közepette Torontál vármegye a viszonyokhoz képest szerencsésen állta meg helyét és sem az elemi csapások, sem a balkánháboru borzalmi, sem a politikai mozgalmak nem házkódtatták meg a vármegyét. Ebben része van a vármegye közönségének komoly, józan gondolkodásának s a közigazgatási tisztviselők tevékenységének. Viszont a tisztviselői kar tevékenységében mindig maga előtt látta fényes példaképpen a főispánt, akinek kiváló erényeit, igazságszeretetét, lelkes kötelességtudását, szerénységét a tisztviselői kar is példának vette, lelkükben visszhangot keltett s hasonló tevékenységre készítette. És a jövőben is mintaképeül fog szolgálni a tisztikarnak a főispán. Áldást és boldogságot kíván a tisztviselői kar nevében a főispánnak.

Dr. Dellimánics Lajos főispán megindultan köszöntö meg a szeretet és

ragaszkodás megnyilvánulását. Az idén érzései azonban még inkább megindultabbak, mert ez az esztendő különbözik az eddigiektől ama nagy változás folytán, amely az idén a vármegyei életben be fog válni. Biztos azonban mégis abban, hogy itt a vármegyében ez a változás minden zökkenés nélkül megy át az életbe, mert a vármegyének kiváló tisztikara biztosítja erre nézve. A dicséretet visszahárítja a tisztikarra, amelynek kitünő munkássága az ő munkásságát könnyíti meg. Itt jó kezekben van és lesz a közigazgatás s ezért ma is csak a legjobb reményekkel van eltelve a jövőre nézve.

Az üdvözlés után a főispán vendégül látta a tisztelgőket lakásán, ahol a vendégek külön lelkes és meleg üdvözléssel köszöntötték a főispán szeretetreméltó nejét.

A délelőtti folyamán külön tisztelgtek a főispánnál és alispánnál a város részéről Strossz Béla polgármester-helyettes vezetésével a városi tisztikar, a pénzügyigazgatóság részéről Tóth István miniszteri tanácsos, pénzügyigazgató, Kiss István pénzügyi tanácsos vezetésével a számvevőség tisztikara, Kovács Endre főgimn. tanár vezetésével a főgimnázium tanári kara, valamint a többi polgári s katonai hatóságok is. Küldöttsegileg tisztelgett a számvevőség tisztikara és a főgimnázium tanári kara dr. Vinczehidly Ernő megyei főjegyzőnél is.

A többi hivatalokban szintén voltak tisztelgések. Tóth István miniszteri tanácsos, pénzügyigazgatónál Kiss István p. ü. tanácsos vezetésével, míg Kiss István pénzügyi tanácsost, a számvevőség főnökét Krumenacker Ferenc számvető tanácsos üdvözlötte a számvevőség tisztikara élén. Volt tisztelgés továbbá Alföldy Ede törvényszéki elnöknel, Lowieser Imre központi főszolgabíró-nál, akit a főszolgabírói hivatal és a járási jegyzők kara üdvözlött. Grézlo János kir. tanfelügyelőt a tanfelügyelőség és az állami elemi iskolák tantestülete üdvözlötte. Számosan üdvözlöttek még Balácsi Józsefet, a nagybeeskereki főgimnázium köztisztviselőiben álló igazgatóját, Magyar Pál pápai kamarás apátplébánost és Knyaskó Lajos felső kereskedelmi és polgári iskolai igazgatót.

Diszbed a főispánnál.

Délután fél 2 órakor dr. Dellimánics Lajos főispán és neje az ujév alkalmából diszbedet adott, amelyen résztvettek: Csathó Lajos kir. közigyző, Filkovich Boldizsár m. tb. főjegyző, dr. Györgyevics Milos kir. tanácsos, Grézlo János kir. tanfelügyelő, dr. Haidegger Lajos m. főorvos, Jankó Ágoston alispán, Jeszszky Nándor ág. ev. lelkész, Kéler Ákos megyei tisztii főügyész, dr. Klein Mór főrabbi, Kleiner Gyula m. kir. esendőr-zárados, Knyaskó Lajos felső kereskedelmi és polgári iskolai igazgató, dr. Laezkovics Gyula kir. kinestári joggyvi tanácsos, László Lajos magyar királyi postafőnök, Lowieser Imre főszolgabíró, Menyhart Károly kinestári ispán, Oldal Antal takarékpénztári igazgató, dr. Pollák Győző, Poroszkay Béla, a közp. hitelszövetkezet elnökigazgatója, Reitter Oszkár rendőrkapitány, Somfai János lapszerkesztő, Strusz Szerafin bankfőnök, Szalay József ev. ref. lelkész, Szodola János m. kir. honvédörnag, Sztraity György gör. kel. főesperes, Tóth István miniszteri tanácsos, pénzügyigazgató, Vámos Ignác műszaki tanácsos, dr. Vinczehidly Ernő megyei főjegyző és Weinovics Emánuel es. és kir. alezredes.

Az ebéd ételsora a következő volt:

Zeller leves
Tok majonnaisé!
Ürtingerinc
Pulykacsesenye komppal
Malacpecsenye salátával
Fagylalt, gesztenye és eper
Gyümölcs
Sajt
Feketekávé

Pezsgó
Magyarádi
Erdődy-siller
Anisette
Cognac

Az ebéden az első felköszöntőt dr. Dellimánics Lajos főispán mondotta vendégeire, majd Jankó Ágoston alispán poetikus szép szavakkal az elbájos szeretetreméltó háziasszonyt, a főispán nejét köszöntötte föl. Utána Szalay József a főispánt, nejét és az alispánt üdvözlötte,

majd szép felköszöntőt mondott dr. Klein Mór főrabbi, utána pedig Sztraity György gör. kel. főesperes a katonaság képviselőit éltette meg, amit Weinovics Emánuel alezredes köszönt meg.

A vendégek a főispán kedves vendégszerető házánaál a késő délutánig maradtak együtt, lelkesen ünnepelve a kitünő házigazdát és a kedves háziasszonyt.

IDÓJÁRÁS.

A nagybeeskereki meteorológiai állomás időjárás jelentése.

Január 2.

Barométer súlyed 761.3. Délután 1.38 órakor: Hőmérő — 3.8 C°. Hőmérséklet: maximum 1-én — 2.3 C°. Min. ma reggel — 5.0 C°. Csapadék 17 cm. hó, 13.6 mm. csap. Felhőzet Nb10. Szélirány és erősség NW3. Jóslat a következő 24 órára: Hideg, szeles, sok helyütt csapadék.

Jelmagyarázat: A barométer állása a déli leolvasást tünteti fel a helyi magasságra való átszámítás nélkül; 0° C-ra redukálva. Maximum és minimum este 8 óra 38 perctől másnak este 8 óra 38 percig; csapadék reggel 6 óra 38 perctől másnap reggel 6 óra 38 percig; Felhőzet Ci = fűrősfelhő, Cu = gomolyfelhő, St = rétegesfelhő, Nb = esőfelhő, Ci-St = felhőfátyol, Ci-Cu = bárányfelhő, Cu-St = réteges gomolyfelhő. Szélirány: N = észak, S = dél, W = nyugat, E = kelet. Felhőzet nagyság: 0 = tiszta ég, 10 = teljesen borult. Szélereősség: 0 = szélesend, 8 = nagy vihar.

Tanítók gyűlése. A Délmagyarországi Tanítóegylet választmánya december 31-én tartotta rendes karácsonyi ülését Temesvárott, új elnökének, Lambert Péter paucsovai áll. el. isk. igazgatónak elnökléte alatt. A rövid elnöki megnyitót után a választmány táviratban üdvözlötte eddigi elnökét, Schenk Jakab ny. fehértemplomi polg. isk. igazgatót azon alkalomból, hogy a király őt nyáron a koronás arany érdemkereszttel tüntette ki. Az elnökség ezután jelentést tett eddigi működéséről, a nyári nagygyűlés határozatának végrehajtásáról, a körök őszi gyűléseinek lefolyásáról. A konviktusi felügyelő-bizottság benyújtotta évi jelentését a konviktus forgalmáról, a tanulók tanulmányainak előmeneteléről és a konviktusi jövedelemről. Ezzel kapcsolatban a választmány tárgyalta a létesítendő leánykonviktus és a Nagybeeskereken létesítendő második fiukonviktus kérdését. A leánykonviktus számára Temesvár városa ideiglenesen rendelkezésére bocsátott két termet az új felsőbb leányiskola épületében, január 15-től pedig egy különálló épületet, ahová a leányok febr. 1-én be fognak vonulni. A választmány felhatalmazta a konviktusi bizottságot és az elnököt, hogy egy, a konviktus társadalmában levő teleknek megvételére tegyék meg a kellő lépéseket. A nagybeeskereki fiukonviktus ügye pedig annyiban haladt, hogy Nagybeeskerek városa részéről az elnökség biztatást kapott, hogy egy tisztviselői konviktus létesítésére telket kap; az állam pedig oly összeget helyezett kilátásba segélyképpen, melyből az esetleges építkezés vagy átalakítás fedezhető lesz. Az elnökség megbízást nyert a további lépések megtételére és egy helyi bizottság megalakítására. Nagy örömmel vette továbbá tudomásul a választmány Nagybeeskerek polgármesterének távirátát, melyben a Délmagyarországi Tanítóegylet meghívja városunkba a nyári nagy- és közgyűlés megtartására. A pénztáros, a kiadóhivatal jelentései után a választmány belső ügyekkel foglalkozott, főleg pedig az egyes körök határozati javaslataival. Köszönettel vette dr. Gockler Lajos főt. pedagógiumi szeminárium előadónak azon ajánlatát, hogy pályadíjat nyert abe-jének kiadói jogát átadta a DTE.-nek és díjtalanul vállalkozott annak átdolgozására.

Köszönet. A Gyermekbarát-egyletnek ujévi gratuláció megváltása címén Loch Jakab 6 koronát adományozott. Az egylet elnöksége hálás köszönettel nyugtazza a jótékony adományt.

Előljárválasztás. Csebén mult év december hó 30-án tartották meg az előljárvási tagválasztásokat Sántha Gyula tb. főszolgabíró elnökléte alatt. A választóközösség egyhangu lelkesedéssel ismét az eddigi előljárvókat ajándékozta meg bizalmával. Főleg a bíró Botya Miklós s a pénztárnok Tancza Stefan mellett nyilvánult meg a választók

osztatlan szeretete. Az előbbi immár 18 éve, az utóbbi 12 éve végzi hivatalos teendőit általános megelégedéssel. Albíró lett: Pitris Juon. Közgyám Ollariu Petru. Esküdtek: Sipeczan Mita, Lujanovits Petru, Traus Mita, Czarán Tódor.

— **Ujévi üdvözlés megváltása.** Schmelz Miklós bírósági végrehajtó ujévi üdvözlés megváltása címén 10 koronát adományozott a nagybecskereki Patronage-egyletnek, amelyért hálás köszönetet mond az elnökség.

— **Fehérben.** Szilveszter éjszakáján főlshakadtak a szürke felhőnyhák az égen s hullottak özönével a fehér pelyhek, a hópihéek. Szinte teljes huszonnégy órán át hullt a hó a földre s most lábnyi magasan borít mindent a fehér hótakaró. Már évek óta nem esett le nálunk annyi hó, amennyi az idén ujesztendőre s minden fehérben tündököl körülöttünk. És szép ez így és jó ez így. A fehér hótakaró poézise enyhíti a tél zordonságát s kinn a mezőkön meleg bundát ad a földnek, a veteménynek. A városban fölesendülnek a szának rég nem hallott csengői s vidám gyereksereg hancuroz a hóban, amelyet olyan rég nem látott s amelyet úgy kíván a gyerekszív. De mindenki másnak is jól esik a derős fehérség, csak egy kissé tartós legyen, mert ha nálunk szokás szerint, egy pár nap alatt megint beköszönt az olvadás, hát az ég legyen irgalmas azért a rettenetes sártengerért, ami ebből a poézisből és szépséges fehérségből következik. Ha már télnek kell lenni, hát legalább tavaszig muljon el tőlünk ez a keserű pohár.

— **Szerkesztőváltás.** A már 37. évtolyamába lépő jólirnevi teológiai folyóiratnak: a Havi Közlönynek szerkesztésében változás történt. 1914 jan. 1-ével a lap szerkesztését dr. Czapi Gyula temesvári teológiai tanár veszi át. Az új szerkesztő, kinek a teológiai irógárdában már is tekintélyes neve van, a legszebb reményeket nyújtja a lap jövőjének. Dr. Kovács Sándor, az eddigi szerkesztő a lap főszerkesztője és kiadótulajdonosa lesz.

— **A torontali szőnyeggyár beszünteti az üzemét.** Illetékes forrásból arról a szomorú tényről értesülünk, hogy a nagybecskereki Dungserszky-féle „Első magyar torontali szőnyeg- és butorszővetgyár” elhatározta, hogy a gyár üzemét január hó végével beszünteti s összes gyári alkalmazottait és munkásait elbocsátja. Ennek folytán most mintegy kétszáz ember lesz munka nélkül s így a gyárnak ez az elhatározása most télviz idején bizony kétségbeesítő.

— **A járdák tisztogatása.** A rendőrkapitányság figyelmezteti a háztulajdonosokat és üzlettulajdonosokat, hogy a házuk, illetve üzletük előtt felgyülemltet havat söpörtessek el, mert a hó el nem söprése kihágást képez, amelyet a rendőrkapitányság szigorúan büntet.

Szilveszter éjszakája.

— A szilveszteri multságok. —

Nagybecskerek, jan. 2.

A megszokott jókedvvel és vidám örömmel mondott bucsut városunk közönsége a már mögöttünk hagyott óévnak Szilveszter éjszakáján. Derült vidámság tartotta fönt az embereket a kora reggeli órákig s a táncmultságok és kávéházak közönsége a legmelegebb hangulatban virasztotta át Szilveszter éjszakáját. Megállapítható volt azonban, hogy azért a Szilveszteri éjszaka, a multságok rovására, a kávéházak szokatlanul élénk és mozgalmas forgalmát mutatta. A nagyobb kávéházakban minden talpalattnyi helyet elfoglalt a közönség s kitűnően érezte magát a szilveszterezésnek néhány év óta divatba jött olcsóbb módja mellett. Mindazonáltal a multságoknak is megvolt a maguk szépszámú közönsége, de el nem vitatható — s ez még mindig a nyomasztó

gazdasági viszonyok eredménye, — hogy a hajdani hangosabb szilveszteri multságoknak már csak az emléke kísért közöttünk. Az egyes multságokról ez a tudósításunk:

A Nagybecskereki Filharmónikusok Egyesülete a kaszinó tánctermében rendezte Szilveszter-estélyt. Városunk társadalmi előkelősége dr. Dellimán Lajos főispánnal és nejevel, valamint dr. Vincze Erő m. főjegyzővel és nejevel az élen nagy számmal jelent meg s a reggeli órákig tartó jókedv és tánc mellett szórakozott. A filharmónikusok különben mindig kedvelt estélye volt az idén is az, amely a legnagyobb számú és legelőkelőbb közönséget vonzotta el.

A Nagybecskereki Iparoskör a Korona-szállóban tartotta Szilveszter-estélyt, amely szépen sikerült. A közönség kedélyesen élvezte a felállított színpadon előadott tréfás jeleneteket. Hatásos volt az éjfélok előadott allegorikus jelenet, amikor is az elsőtített teremben távozik az ó-évet személyesítő aggyatán, majd nyomában görög tüzvilágítás mellett megjelent az újév személyesítője, Heimermann Ilonka kisleány, a jelenlévő leányoktól körülvéve és elszavalta beköszöntőjét, melyet ez alkalomra Tóth Ferenc írt.

A Nagybecskereki Munkás-képző és társaságyeletnek a Pest-szállóban rendezett műkedvelői előadással kapcsolatos jól sikerült multsága mellett még a Nagybecskereki kereskedőifjaknak a Club-kávéházban megtartott szépsikerű estélye volt látogatott.

A nagybecskereki szervezett munkásság az Ellmer-féle vendéglőben tartotta Szilveszter-estélyt.

TÁVIRATOK.

A KIRÁLY UJÉVI ÜDVÖZLÉSE.

Budapest, jan. 2. (A „Torontál” eredeti távirata.) A magyar kormány tegnap fölratilag üdvözölte a királyt az ujesztendő alkalmából. A király már válaszolt is erre Tisza István gróf miniszterelnöknek s meleg hangon megköszönte az üdvözlést.

Ugyanekas irásban üdvözölte a kormány József főherceget is.

A MINISZTERELNÖK UJÉVI BESZÉDE.

Budapest, jan. 2. (A „Torontál” eredeti távirata.) Tisza István gróf miniszterelnök ujesztendői beszédét politikai körökben és a sajtóban kiki temperamentuma szerint és aszerint itéli meg, hogy melyik részére helyezi a súlyt. Harciasnak vagy békésnek minősítik, de a valóság az, hogy a miniszterelnök teljesen azon az állásponton maradt, melyet a parlamenti rend érdekében felvett küzdelem folyamán mindig vallott. Tisza hajlandó minden békére, mely a küzdelem nagy eredményeit, magát a lényegét nem érinti és viszont nemcsak hajlandó, de képes is tovább folytatni politikai programjának megvalósítását az ellenzék közreműködése nélkül. Az ellenzék politikai pikantiát lát Héderváry gróf gyöngékedésében, de a munkapárton mulatnak az ellenzéki fantázia ilyen csapongásán, mert tudják, hogy Tisza és Khuen között nemcsak jó viszony, hanem politikai egyetértés, de meleg egyéni barátság áll fenn. Tisza ujévi beszédében nagyszabású politikai programot adott, mint olyan kormány, melyik szilárdan megalapozva látja politikai hatalmát.

TÁRGYALÁS A ROMÁNOKKAL.

Budapest, jan. 2. (A „Torontál” eredeti távirata.) Tisza István gróf miniszterelnök holnap folytatni fogja a románokkal a tárgyalást s e célból holnapra magához kérte Mihályi Tivadart, Maniu Gyulát és Bronistye Valért.

A MUNKÁSBIZTOSÍTÓ PÉNZTÁR REFORMJA.

Budapest, jan. 2. (A „Torontál” eredeti távirata.) A kereskedelmi miniszterumban a napokban ankét kezdődik, amely a munkásbiztosító pénztárnak reformjával fog foglalkozni.

WEKERLE SÁNDOR BALESETE.

Budapest, jan. 2. (A „Torontál” eredeti távirata.) Wekerle Sándor, a közigazgatási bíróság elnöke, tegnap a főudvarmestéri hivatalba ment kocsin, hogy följegyezze magát a királyi ujévi üdvözlő ivre. Mikor a kocsiból kiszállt, elcsuszott és elesett, úgy, hogy lábát erősen megsértette. Wekerle most több napig kénytelen az ágyban maradni.

BOSNYAK HEGYI EZREDEK.

Budapest, jan. 2. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, a hadvezetőség elhatározta, hogy a 2-ik és 4-ik bosnyák ezredet, a tiroli hegyi csapatok mintájára, hegyi ezredeké képezi ki és alakítja át.

A MÁRMAROSI RUTÉN PÜR.

Budapest, jan. 2. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Mármaroszigetről jelentik, ott ma folytatták a rutén hazaárulási pör tárgyalását. Érdekes, hogy ma ujabbán két vádlotton tört ki a vallási téboly. A két vádlottat megritgelés alá vették.

FELROBBANT VONAT.

Budapest, jan. 2. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bukarestből sürgönyzik, tegnap nagy vasuti katasztrófa történt a konstanzi állomáson. Az állomás előtt ugyanis egy petróleumot szállító vonat összeütközött egy mozdonyval. Az összeütközés következtében a petróleum a vonaton meggyulladt s a vonat felrobbant. Néhány szempillantás alatt az egész vonat lángborult, majd meggyulladt az állomás épülete és a raktárház is. A tűz olyan méreteket öltött, hogy oltásról szó sem lehetett s így az egész vonat elpusztult, azonkívül leégett az állomás épülete és a raktárház is. A robbanás és tűz három vasuti alkalmazottat megölt, kettőt súlyosan megsebesített.

AZ ÉRTEKTŐZSDE.

Budapest, jan. 2. (A „Torontál” eredeti távirata.) A mai értéktőzsdén a déli zárlatkor a vezető értékek árfolyama a következő volt: Magyar Hitel 841.50, Osztrák Hitel 634, Koronajáradék 82.70, Osztrák-Magyar Államvasut 713.50, Jelzáloghitelbank 435, Lezártató Bank 525, Hazai Bank 289, Magyar Bank 530, Kereskedelmi Bank 3825, Rimanurányi 641, Salgótarjáni 738, Általános Köszénbánya 1007, Közuti Vasut 630, Villamos Vasut 340, Adria —.

TŐZSDE.

(Árak 50 kilogrammonként.)

Buza (áprilsra)	11.42
Buza (októberre)	10.80
Rozs (áprilsra)	8.62
Rozs (októberre)	8.33
Zab (áprilsra)	7.50
Zab (októberre)	7.44
Tengeri (májusra)	6.56

Bécsi iparvállalat

keres üzleti ügyekben tájékozott, ügyes uri ember versenyen kívül álló készítményének értékesítéséhez, mely beválás esetén

havi 500—600 kor. jövedelmet nyújt.

Megkivántatik: agilitás, szervezőképesség és saját 5000 korona készpénztőle az árutraktár részére. Különös előképzettség, sem üzletelhelyiség nem szükséges. Tetterős nyugdíjasnak is alkalmas, aki a szükséges kereskedelmi routinnal bír.

Ajándok az életpálya és életkor föltüntetésével.

— Annoncen-Expedition —

Sock és Herzfeld

-- Wien, I., Adlergasse 6. --

„Industriegesellschaft” jelige alatt intézendők.

Szép szánkó

≡ eladó, ≡

Klein Bernát,
= Nagybecskerek. =

Nagykomlói Népbank Részvénytársaság.

Meghívó.

A t. c. részvényesek 1914. évi január hó 11-én délelőtt 10 órakor az intézet helyiségében tartandó

XXIII. rendes közgyűlésre

ezennel meghívtnak.

NAPIREND:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentésének, valamint az 1913. évi zárszámadások előterjesztése.

2. A nyereség felosztása iránti határozathozatal és az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása.

Nagykomlós, 1914. évi január hó 1-én.

3. Elnök, aligazgató, négy igazgatósági tag, valamint a felügyelő-bizottság választása.

4. Netáni indítványok az alapszabályok 61. §-a értelmében.

Dr. Klein Mihály s. k., elnök.

54. §. Részvényesek, kik szavazati jogukkal élni kívánnak, kötelesek a közgyűlés összeülte előtt legalább 2 nappal részvényeiket a még le nem járt szelvényekkel együtt, térítvény mellett, a társaság pénztáránál letéteményezni. — Azoknak, kik szavazati jogokat nyertek, a részvények és utánuk járó szavazatuk számának megjelölésével igazoló-jegyek adatnak ki.

VAGYON.	MÉRLEG-SZÁMGA.	TEHER.
Pénzkészlet	47604 34	Részvénytőke . . . . . 120000 —
<i>Értékpapírok:</i>		Tartalékalap 33031 42
50.000 K. 4%-os koronajár. á 80 K 40000.—		Betétek 1104318 11
Függő kamat 166.66		Átmeneti kamatok 15533 75
Különféle sorsjegyek . . . . . 1090.—	41256 66	<i>Nyeremény:</i>
<i>Váltótárca:</i>		Áthozat 1912. évről 5176.70
Bankszerü 495922.33		1913. évi nyeresemény 20921.40
Jelzálogilag biztosítva . . . . . 351163.—	847085 33	
Más pénzintézeteknél elhelyezve 308820 09		
Jelzálog kölcsönök . . . . . 27625 —		
Kötvény kölcsönök kezességgel . . . . . 8465 —		
Irodai berendezés . . . . . 600 —		
Folyó számlán 17524 96		
	1298981 38	1298981 38

TARTOZIK.	NYERESÉG-VESZTESÉG-SZÁMGA.	KÖVETEL.
<i>Kamatok:</i>		Nyereményáthozat 1912. évről 5176 70
Betét után 43269 72		<i>Kamatok:</i>
<i>Költségek:</i>		Értékpapír kamat . . . . . 2000.—
Üzleti költség 1199 22		Pénzintézeteknél elhelyezett
Fizetések . . . . . 5900.—		tőkék után 4667.28
Házbér . . . . . 400.—	7499 22	Váltó kamat 75136.69
<i>Adók:</i>		Jelzálogkölcsön kamat 2526.34
Állami és egyéb közterhek 4502.36		Kötvénykölcsön kamat 783.36
Tőkekamat adó 4326.98		
Illeték 68.74	8898 08	<i>Egyéb jövedelem:</i>
<i>Leírások:</i>		Pénznemek és idegen pénzek 197 85
Irodai berendezésből . . . . . 100.—		
Tartalékalaphoz 2078.60		
Árfolyamkülömbözet 2544.50	4723 10	
<i>Nyeremény:</i>		
Áthozat 1912. évről 5176.70		
1913. évi nyeresemény 20921.40	26098 10	
	90488 22	90488 22

Nagykomlós, 1913. évi december hó 31-én.

Hoffmann György s. k., pénztáros.

Sajó Lajos s. k., vezérigazgató

Kurzhalas Márton s. k., könyvelő.

MEGEGYEZŐ-BIZOTTSÁG JELENTÉSE:

Hivatkozással az 1875. : XXXVIII. t. c. 195. §-ára és az alapszabályok 76. §-ára van szerencsénk jelentésünket következőkben előterjeszteni:

A lefolyt üzletév folyamán, általunk toganatosított rovincsolások alkalmával a könyvek, értékek és üzletvezetés tökéletes voltáról magunknak meggyőződést szereztünk. Az 1913. évi zárszámadásokat megvizsgáltuk, azoknak tetteit a fő- és mellékkönyvekkel, valamint a meglévő értékekkel összehasonlítottuk és tökéletesen megegyezőnek és rendben találtuk.

A tiszta jövedelem mikénti felosztásáról, az igazgatóság tervezetével megegyezően ajánjuk: Az 1913. évi 4. számú szelvény folyó évi január hó 12-től kezdve á 20 kor., összesen 600 drb részvény után 12,000 koronával váltassék be, az igazgatóság tiszteletdíja 2185 For., a felügyelő bizottságé 1092 kor. 50 fillérben állapíttassék meg, a maradványt 10820 kor. 60 fill. pedig a jövő évre vitessék át.

Kérjük az 1913. évi zárszámadásokat jóváhagyni és az 1913. üzletévre az igazgatóságnak és felügyelő-bizottságnak a felmentvényt megszavazni.

Nagykomlós, 1914. évi január 1-én.

Baumgartner Antal felügy.-biz. tag.

Stely István s. k., felügy.-biz. elnök.

Iszák János (Szavu) s. k., felügy.-biz. tag.

Eck Mihály s. k., felügy.-biz. tag.

Meisner Károly s. k., felügy.-biz. tag.